

NED. TANDHEELKUNDIG GENOOTSCHAP

VERSLAG

van de

145ste VERGADERING OP ZATERDAG 13 EN
ZONDAG 14 MAART 1937 TE UTRECHT

De vice-voorzitter, de heer J. J. Backer Dirks memoreerde na opening der bijeenkomst het overlijden van den heer J. W. Roeloffs en schetste diens verdiensten als trouw lid van het gezelschap. Vervolgens installeerde hij de toetgetreden nieuwe leden, de heeren de Decker, Sanders en Willems e.

Na lezing der notulen van de vorige bijeenkomst volgde voorlezing van het jaarverslag, hetwelk in het Tijdschrift zal worden gepubliceerd. De penningmeester bracht hierna verslag uit omtrent den stand der geldmiddelen, voor het beheer waarvan hem décharge werd verleend.

Na de behandeling van nog eenige huishoudelijke aangelegenheden werd overgegaan tot de *wetenschappelijke en casuïstische mededeelingen*.

De heer de Jonge-Cohen deed mededeeling van de eenvoudige samenstelling van Dentocoll (10 gr. agar-agar, 10 gr. kaoline, 100 g water, waaraan als kleurcorrigenz r c.c. mercuurchroom en als smaakcorrigenz ol. menth. pip + menthol is toegevoegd). Hierdoor is het volgens spr. voor zelfbereiding zeer geschikt en belangrijk goedkooper dan in den handel, die voor „dentocoll” en het identieke „negocoll” een eigenaardige prijs- en verkoopspolitiek vertoont.

Vervolgens demonstreerde de heer de Jonge-Cohen een geval van mesiodens, welk overtollig element evenals de gepaarde mediale snijtand, een hypoplastisch aspect heeft en een Hutchensonachtig voorkomen, terwijl de eerste en tweede snijtand aan de andere zijde normaal zijn.

Ten slotte behandelde de spr. de kwestie van het voorkomen van

dubbele hoektanden, waar de meeste onderzoekers sceptisch tegenover staan. Van Loon aanvaardt twee mogelijkheden: 1e de gelijktijdige aanwezigheid van den melk- en den blijvenden hoektand met toevallige groote vormgelijkenis en 2e een overtollige tweede snijntand met op een caninus gelijkenden vorm. Adloff met wien spr. erover correspondeerde had de anomalie nooit waargenomen. In de literatuur had spr. afbeeldingen gevonden, waarop de overtollige elementen op hoektanden geleken.

Thans heeft spr. bij een kind van 9 jaar een hoektandverdubbeling aangetroffen in het melkgebit; gelijktijdige aanwezigheid van c. en C. als bovengenoemd is buitengesloten, aangezien volgens de X-foto, de blijvende hoektand nog in de kaak verborgen is.

De heer Willemse vertoonde een vereenvoudiging van de door Hadrup (Kopenhagen) op het Weenske congres gedemonstreerde methode om voor een Richmond-kroon stift, band en dekplaatje voor den wortel in één keer en uit een stuk te gieten, welke methode volgens spr. in de praktijk gemakkelijk en betrouwbaar is. Zij vereischt echter een extra verwijfd wortelkanaal. In enkele gevallen gelukt het niet om het speciale afdruklepeltje over de in het kanaal geplaatste stift te brengen. Gompertz (Weenen) vereenvoudigde daarom deze methode door een stift met oogje in het kanaal te brengen, welk oogje voldoende bevestiging geeft in de hierna te nemen Kerr-afdruk, analoog aan de werkwijze voor de indirecte inlay, waardoor het speciale lepeltje kan komen te vervallen. De resultaten hiermee zijn volgens spr. buitengewoon. De methode is bij uitstek geschikt voor diep-gecarieerde wortels met verwijfd wortelkanaal, die voor een gewone stift en tand niet voldoende bevestiging bieden.

De heer Sanders Ezn. past de methode reeds eenige jaren toe, maar nóg eenvoudiger: het oogje is niet noodig, aangezien een rechte stift ook uitstekend blijft zitten in de Kerr-afdruk met den ring. Het wortelkanaal en wortelvlak moeten echter te voren goed ingevet worden. De methode mislukt nooit en de retentie van het gietsstuk is buitengewoon. Men kan ook op deze wijze een halve band of een kroon zonder band maken.

De heer de Decker laat de stift eenige mM boven den band uitsteken en pakt met een tangetje het geheel bij den stift vast. Voor het gieten is met evenveel resultaat in plaats van goud „pallacast” of „palladent” te gebruiken.

De heer Duyvensz neemt een platina bandje en dito stift als matrix bij de wasafdruk en omgiet aldus beide met goud. Het voordeel is hierbij,

dat het tandvleesch met platina in contact komt, welk metaal inzake latere contractie van den gingevalen rand, minder irriterend werkt dan goud.

De heer Willems e vreest, ten opzichte van deze werkwijze, dat bij de afwerking de platina band grootendeels weggeslepen zal worden, zoodat toch het goud te voorschijn komt en spr.'s doel niet bereikt wordt

Voorts besprak de heer Willems e de voordeelen van het gebruik van „Platex”, een plastische caoutchouk, voor het adapteeren van protheses, die niet meer goed sluiten. De na verwarming kneedbare massa laat zich gemakkelijk op de vereischte plaats aan het (tevoren ruw gemaakte) gedeelte van de plaat of rand aanbrengen. Hierna wordt de prothese in den mond gebracht, waarbij de caoutchouk nauwkeurig den vorm van het slijmvlies en den kaakrand aanneemt en zonder verdere bewerking ge vulcaniseerd kan worden. Ook voor „rebasing” van onderprotheses is het zeer geschikt; het kleeft zeer sterk aan het ruw gemaakte oppervlak en is telkens met verwarming weer plastisch te maken, terwijl voor correctie steeds weer een nieuwe hoeveelheid kan worden aangebracht.

Om mogelijke vervorming te voorkomen is het gewenscht de prothese direct na de applicatie in te gipsen.

De heer M u s a p h herinnerde aan de kroon van H e i t z m a n n, welke aan de voorzijde met een porceleinlaagje overtrokken is; voor dat doel wordt zij uit twee helften gemaakt en aan elkaar gesoldeerd, waarbij voor de labrate helft een speciaal soort goud gebruikt wordt. Deze kroon. voldoet in de praktijk niet, daar de aansluiting te wenschen overlaat. Ook de kleur van de email overtrek is weinig natuurlijk van aspect. H o v e s t a d vond een goudsoort, die na het gieten met een 0.2 m.M dikke emallaag bedekt kan worden zonder voorafgaande bewerking. Voor goudinlay's is deze emailleering op het buitenvlak toe te passen, gelijk spr. aan een proefstuk vertoende. De kleur is niet glazuurgelijklend, waardoor de methode voor fronttanden minder geschikt is, wel echter voor praemolaren en molaren.

De heer d e B e e r heeft de methode voor gewone kronen toegepast, maar bij het opzetten van de kroon springt het glazuur van het goud af door de wringing.

De heer M u s a p h geeft dit toe, maar als de kroon eenmaal zit, komt het verder niet voor.

De heer S a n d e r s constateerde, dat de getoonde inlay niet de nauwkeurige randsluiting bezit van de gewone gegoten vulling.

De heer M u s a p h schrijft dit toe aan de overhaaste vervaardiging.

De heer W i l l e m s e vraagt naar de voordeelen van deze werkwijze.

De heer M u s a p h wijst er op dat porceleinvullingen in molaren praemolaren moeilijk te maken zijn tenzij zij voldoende dikte hebben. Bij de geëmailleerde inlay is voor de goudbasis de materiaaldikte geen factor. Het email is als vulmateriaal niet bruikbaar; het is geen glazuur, doch gekleurd glas en daardoor niet sterk genoeg.

De heer K e n s w i l demonstreerde een geval van coalescentie van I₂ en C in de onderkaak in het blijvende gebit.

Volgens den heer d e J o n g e - C o h e n is deze vormanomalie niet zóó zeldzaam, maar niettemin interessant.

De heer v a n A n d e l gaf een vervolg op zijn reeds in de vorige bijeenkomst gedane casuïstische mededeeling van een patient met pijn in het kaakgewricht bij sluiting van den mond. Spr. zoekt de oorzaak in een te lage beet. Verhooging hiervan benevens enkele andere wijzigingen in de prothese leverden echter geen resultaat. Gewrichtsmassage gaf verbetering, zoodat de patient zijn pijn kwijt raakte. De masseur gaf in overweging een prothese te maken, die niet meer naar de gevoelige zijde uitwijking toeliet. Tezamen met den masseur bepaalde spr. de beet.

De heer D u y v e n s z vroeg naar de oorzaak van de klachten.

De heer v a n A n d e l heeft niet veel vertrouwen in des masseurs diagnose; deze nam n.l. aan, dat „de trigeminus in de knel zat”!

De heer W i l l e m s e werd opgezocht door een jongen met wortel- vleesontsteking aan M₁ ss. Met de extractie werd een week gewacht tot de zwelling weer verdwenen was. De molaar vertoonde een zeer sterke resorptie aan de wortels. Uit de geringe omvang van de caviteit leidde spr. af dat het proces niet lang kon hebben bestaan en zoo gist spr. naar de oorzaak van een dusdanige resorptie. Van de pulpa kan deze niet zijn uitgegaan, omdat de kroon in zoo'n geval een rose verkleuring vertoont, wat hier niet het geval was.

Mejuffrouw D u l l e m o n d heeft indertijd een hooggradige resorptie

waargenomen aan M_1 en P_2 , die leidde tot het uitvallen der elementen. Deze patient bleek een bloeddefect te hebben.

De heer v a n A n d e l herinnerde in dit verband aan een publicatie van H o p e w e l l S m i t h, kort voor zijn dood, over resorptie aan den wand van den tand door granulatiweefsel, dat zich zonder bekende oorzaak ontwikkelt. Spr. heeft zelf resorptie aan den zijkant der wortels waargenomen, die in voortschrijdende gevallen ook wel op de pulpa zou kunnen overgaan.

De heer S a n d e r s merkte op, dat dit een geval zou kunnen zijn van generale resorptie zonder reparatieve functie, welke laatste zich openbaart in cementafzetting op het aangetaste tandweefsel. Om dit te kunnen beoordeelen zou men in het onderhavige geval X-foto's van het geheele gebit moeten hebben. In de literatuur is een geval beschreven van generale tandresorptie, dat met dieet tot staan werd gebracht. De oorzaak werd gezocht in een afwijking in de schildklierfunctie.

De heer W i l l e m s e vroeg of niet gedacht kan worden aan analogie met de resorptie van de melktandwortels, welk proces ook niet geheel verklaard is.

De heer S a n d e r s Jr. verwees ten deze naar de theorie van G o t t l i e b, die zich voorstelt, dat de tand, evenals de haar, ten slotte moet uitvallen, in dien zin dat ook de eerste na een zeker aantal jaren wordt geëlimineerd. De daartoe optredende resorptie geschiedt door granulatiweefsel, al behoeft dit niet de oorzaak te zijn. Bij melktanden woekert tevens het epitheel van het tandvleesch langs het cement naar beneden.

De heer B a c k e r D i r k s vroeg hierna aandacht voor het gebruik van „Kelly's Paste", een afdrukpasta, die zich volgens spr. in het bijzonder leent voor het verbeteren van de randsluiting van bovenprotheses. Het voordeel boven gips is vooral dat het in dunne lagen niet afbreekt terwijl het niet de stugheid bezit van guttapercha, waardoor vaak het slijmvlies weggedrukt wordt. Als het materiaal hard geworden is heeft het het aspect van droge waterverf en zijn de fijnste details duidelijk weergegeven.

De heer v a n H a s s e l t gebruikt het voor „rebasing" van onderprotheses, waarbij het ongestraft een etmaal in den mond gedragen kan worden.

De heer W i l l e m s e heeft met afdrukpasta de laatste twee jaren veel gewerkt en er uitstekende resultaten mee bereikt vooral in de gevallen

voor de onderkaak, waarbij niet een afdruk met gips kan worden genomen. Men krijgt er een veel scherper afdruk mee. Is overmaat van speeksel voor een gipsafdruk een bezwaar, bij de afdrukpasta is vocht juist noodig voor het hard worden. Spr. heeft het ook toegepast voor het maken van indirecte inlay's, alleen moet men zorgen voor een heel nauwkeurige caviteitpreparatie. De Kerr-afdruk geeft bij verwijdering eenigszins mee wanneer er ergens een lichte ondersnijding is, maar dit is met een pasta-afdruk niet het geval. Voor driekwart-kronen is het ideaal als men met een wigvormig stukje metaal de pasta linguaal of labiaal tegen den tand aandrukt.

Spr. vestigde voorts de aandacht op „Pastoplast” als een middel om een goed model te krijgen voor Kennedy protheses klasse I waar zadels onder kauwdruk gemaakt moeten worden, de fronttanden nog aanwezig zijn en de molaren te vervangen zijn. Spr. belegt dan de binnenzijde van de individueele lepel met Pastoplast, waarbij de zadelgedeelten en de binnenzijde van de ondertanden tezamen een scherpe anatomische plus afdruk onder kauwdruk opleveren. Van de voorzijde van het front wordt afzonderlijk afdruk genomen. Het aldus verkregen model is voor den tandarts een verrukking om te zien, aldus spr., omdat Pastoplast niet afbreekt en de interdentale ruimten ongeschonden weergegeven worden, hetgeen voor een doorlopende klem noodig is. Spr. conclusie is dat het materiaal zeer veel mogelijkheden biedt.

De heer B a c k e r D i r k s noemde nog als bezwaar van afdrukpasta de scherpe, branderige smaak, waarover de patienten veelal klagen. Hieraan kan men voor een groot deel tegemoet komen door de afdrukpasta niet direct in den mond te brengen, maar enkele minuten te wachten, waardoor een gedeeltelijke binding van de kruidnagelolie de prikkelende werking vermindert.

De heer W i l l e m s e wees er ten slotte nog op, dat de pasta tegenwoordig voor gebruik gereed in tubes wordt afgeleverd, ter vervanging van de gescheiden poeder en vloeistof.

Hierna werd de vergadering verdaagd tot Zondagmorgen in het Tandheelkundig Instituut.

Eerste spreker was de heer J. M. M u s a p h, die een voordracht hield over „*Indicatie van de porcelein kroon*”.

Hierna sprak de heer L. F r a n k over „*Traumatologie*”.

Tot slot gaf de heer J. J. B a c k e r D i r k s een historisch referaat van „*Enkele inzichten omtrent de aetiologie der tandcaries vöör de publicaties an W. D. M i l l e r*”.

B.

JAARVERSLAG 1936

Het verslag over het afgelopen verenigingsjaar wijkt niet af van dat over het voorafgegane; geen bijzondere gebeurtenissen hebben den gebruikelijken gang van zaken beïnvloed.

Vergaderingen.

Ook in 1936 werden alleen de twee reglementaire bijeenkomsten gehouden en wel op Zaterdag 7 en Zondag 8 Maart en op Donderdag 22 October. De eerstgenoemde vergadering werd bezocht door 23 resp. 28 leden, de laatste door 29 leden en 2 introduce's.

Wetenschappelijke voordrachten.

In beide vergaderingen was het programma goed gevuld. Op Zondagmorgen 8 Maart hield de heer J. J. Backer Dirks een referaat getiteld: „*Een en ander over de vitaliteit van het glazuur*”, terwijl de heer L. M. Willemse de „*wortelpuntresectie*” tot een onderwerp van bespreking maakte. Tot slot hield de heer B. R. Bakker een voordracht, waarvan de titel luidde: „*Revolutie in de volledige prothese*”.

In de bijeenkomst van 22 October demonstreerde de heer S. F. Göttlich „*Eenige gevallen van gecompliceerd herstel van het gebit*” en hield de heer J. W. A. Tjebbes een „*Demonstratie van chirurgische patienten*”. Daarna behandelde de heer Dr. H. Hammer te Berlijn „*Die Entzündungen der Mundhöhle (unspezifischen und spezifischen)*”.

Als steeds werden bij het agendapunt der casuïstische mededeelingen door verschillende leden interessante mededeelingen gedaan, die evenals de voordrachten stof leverden voor een opgewekte gedachtenwisseling.

Huishoudelijke aangelegenheden. Er deden zich geen bijzondere aangelegenheden voor, welke te dezer plaatse vermelding behoeven.

Leden.

In de ledenlijst kwam een niet onbelangrijke wijziging. Door overlijden verloor het Genootschap de leden C. E. Stark en W. J. Roeloffs

terwijl voor het lidmaatschap bedankten, de heeren Van Berk, Bosch en Coebergh: Bovendien was door zijn vertrek naar het buitenland de heer Göttlich genoodzaakt om het Genootschap te verlaten. Door toetreding van de heeren J. de Deckker, E. Sanders en P. Willemsse werd het geslonken ledental ten deele aangevuld. Het aantal gewone leden bedraagt thans 58.

Bestuur.

Bij de periodieke aftreding werden alle bestuursleden in hun respectieve functies herkozen.

De 1e Secretaris,

P. H. BUISMAN.